

**ФОРМИРАНЕ НА ЛЕКСИЧНИ УМЕНИЯ ЧРЕЗ ИГРОВА ДЕЙНОСТ В
ОБУЧЕНИЕТО ПО АНГЛИЙСКИ ЕЗИК В НАЧАЛЕН ЕТАП**

Стелиана Иванова Кисьова-Иванова

**VOCABULARY BUILDING BY USING GAMES IN ENGLISH LANGUAGE TEACHING IN
A PRIMARY SCHOOL**

Steliana Ivanova Kisyova-Ivanova

Abstract: Development of the listening, speaking, reading and writing skills is impossible without vocabulary building. Successful teaching in a foreign language requires a differentiated approach. The teaching methods have to be suitable for learners. In a primary school one of the most appropriate teaching method is using the games in the lessons. The games are interesting for the pupils and help them to learn new vocabulary easily.

Key words: vocabulary, games, primary school, English

Езикът е специализирана функция на човешкия мозък, система от знаци и правила за кодиране и декодиране на информация. Той е едно от необходимите условия за формиране на човешката личност и нейното мислене.

Езикът и речта са в основата на общуването и комуникационния процес. Речевата дейност е насочена към използване на езика като средство за общуване, за кодиране и декодиране на изказвания и текстове.

Нарастващата глобализация в съвременния свят създава потребност носителите на различните езикови групи да уеднаквят познанията си в един общ език, за да общуват свободно на работното си място, в комуникацията си с външния свят и в ежедневието.

През изминалите десетилетия английският език се превърна в основно средство за общуване в междуличностен, интернационален и бизнес аспект, както и в най-преподавания чужд език в рамките на европейските образователни институции във всеки етап на обучението – от предучилищното до висшето образование.

За повишаване на ефективността на обучението при усвояване на лексика е необходим диференциран подход при подбора на речниковия материал, неговото въвеждане и затвърдяване. Използваните методи при обучението трябва да са съобразени с възрастта на обучаваните.

В обучението на ученици от начален етап игровите методи представляват чудесна форма за затвърдяване, систематизиране и обобщаване на учебния материал, за формиране на навици и умения за естетическо, емоционално и възпитателно въздействие.

Занимателният, състезателният и игровият елемент не само не намаляват обучаващата насоченост на игрите, но стават основен фактор, съдействащ за лекото и резултатно разкриване на образователното съдържание. Играта е придружена винаги с емоции, а те повишават възприемателните способности на ученика и подпомагат умственото му развитие.

Актуалността на разглеждания в настоящата разработка проблем произтича и от факта, че като цяло интересът към прилагането на интерактивни методи и игрови подходи в обучението на ученици от начален етап на основното образование се повишава през последните години.

Обект на представената разработка е учебно-познавателната дейност на учениците в процеса на усвояване на лексикални знания.

Предмет на разработката е влиянието на игровата дейност при формирането на лексичен запас в обучението по английски език на учениците от втори клас.

Цел: Да се разработи дидактически вариант от цикъл занятия, включващ игрови задачи, за формиране на трайни лексични умения чрез натрупване на определен речников запас в процеса на обучение по английски език.

За изпълнение на поставената цел е необходимо да се реализират последователно следните изследователски **задачи**:

1. да се проучат, систематизират и анализират литературни източници по поставения проблем.
2. да се проучат и анализират нормативните документи, учебният план, учебните програми и ДОИ, свързани с обучението по английски език във втори клас.
3. да се разработят дидактични варианти за формиране на лексичен запас в учебния процес.
4. да се изследва нивото на формираните лексични умения.
5. да се обобщат и анализира получената информация.

Работна хипотеза: Очаква се използването на игровия подход в обучението да повиши нивото на усвояване на лексикални единици при обучението по английски език на учениците от втори клас.

Критерии: Ниво на лексичните умения: високо, ниско, средно.

Показатели: Разпознават, разбират и употребяват правилно изучените лексични единици.

Представеното изследване е проведено с ученици от втори клас на Шесто основно училище „Св. Никола“ – гр. Стара Загора. В проучването са включени общо 48 деца от две паралелки, всички с нормално физическо и психическо развитие.

При провеждане на проучването, свързано с представения проблем, са използвани следните **методи**:

- Педагогическо наблюдение;
- Дидактически тест;
- Математико-статистическа обработка на данните.

За нуждите на планирания *педагогически експеримент* се проведе педагогическо *наблюдение* в часовете по английски език на ученици от втори клас, разработени бяха дидактически варианти на уроци за формиране на трайни лексични умения и дидактически тест за установяване на степента на усвояване на преподадените лексични единици.

В уроците са използвани игрови методи за запознаване с нова лексика и за затвърдяването ѝ.

Дидактическият тест съдържа 4 задачи, с които се цели за определено време – един учебен час, да се провери нивото на усвояване на лексикалните знания след използването на игрови методи при обучението в часовете по английски език на учениците от втори клас.

Преди провеждането на урочните единици беше проведено педагогическото наблюдение, а след тях – дидактическият тест.

АНАЛИЗ НА ПОЛУЧЕНИТЕ РЕЗУЛТАТИТЕ

Според Държавните образователни изисквания за учебно съдържание по чужди езици, обучението по английски език във втори клас трябва да гарантира усвояването на определен обем от лексикални знания, формиране и развиване на комуникативните умения и стратегии, както и развиване на четирите езикови умения: слушане, четене, писане и говорене.

Овладяването на лексиката, уместното ѝ използване и употреба са сигурна предпоставка за ефективно владение на чуждия език.

Целта на настоящата разработка е да се проектират дидактични варианти на цикъл от занятия, включващ игрови задачи, за формиране на трайни лексични умения, чрез натрупване на определен речников запас в процеса на обучение по английски език. Ефективността на използваните методи в представените урочни единици се проследява чрез изследване на нивото на формираните лексични умения. За целта на изследването беше разработен дидактичен тест, съдържащ четири задачи, всяка от които носи определен брой точки. Максималният брой точки, които носят всички задачи от теста е 20 (двадесет).

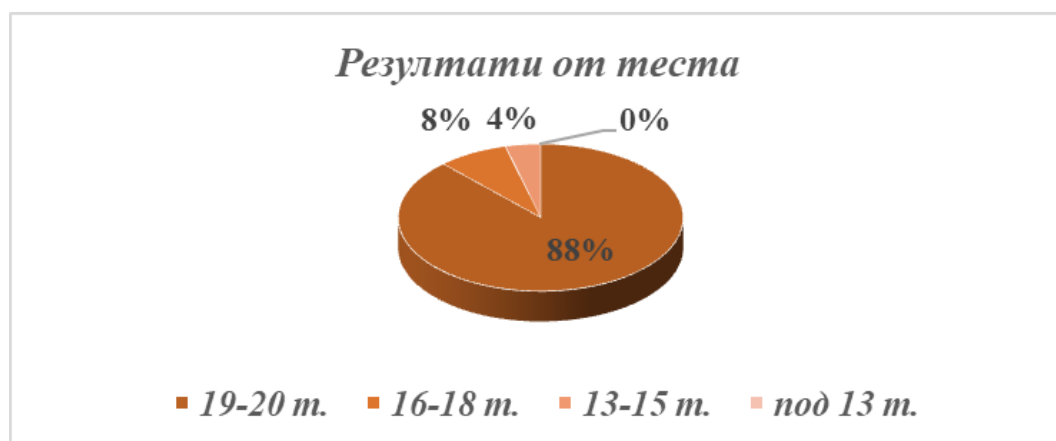
В началото на представеното изследване беше проведено педагогическо наблюдение в часовете по английски език. То показва, че преподаването и усвояването на лексиката са процеси, които изискват новаторски подход, за да бъдат интригуващи, динамични и ефективни. В разговори с преподавателите по време на наблюденията беше установено, че повечето деца изпитват затруднения в овладяването на пълния обем лексични знания и несигурност и притеснение при използването на новите лексични единици. Наблюдава се също и проблем с трайността на усвоените знания. На базата на информацията от проучената специализирана литература и проведените наблюдения и разговори с преподавателите бяха разработени концепции на уроци с включени игрови методи в тях. Проведените по този начин учебни часове спомогнаха за повишаването на интереса на децата към представената лексика, мотивираха ги за активно участие в часовете и спомогнаха за формирането на трайни лексични умения.

След провеждането на представените урочни единици беше реализиран дидактическият

тест, за нормалното провеждане на който бяха раздадени работни листи със задачи на всеки ученик от класа. Направени бяха необходимите разяснения за всяка от задачите и беше определено времето за решаване на теста – един учебен час. Учениците приключиха работата си в рамките на посоченото време.

Първата задача изисква да се оцветят определен брой изображения според поставеното условие. Решаването на задачата дава информация за степента на усвояване на лексиката, свързана с цветовете и облеклото. Максималният брой точки за тази задача е пет. За всяко вярно оцветено изображение се присъжда по една точка. При изпълнението на *втората задача* учениците трябва да посочат броя на различни видове плодове, показани в изображението към нея. За правилното ѝ решаване са необходими лексикални знания от две тематични групи – числителни бройни имена и видове плодове. Всеки верен отговор носи по една точка, а максималният брой точки отново е пет. С *третата задача* от теста се проверява нивото на овладяване на правописа на числителните бройни имена, както и уменията те да бъдат разпознавани. Всеки верен отговор в тази задача носи по една точка, а максималният брой точки е шест. С *последната задача* се проверяват знанията на децата за лексиката, свързана със сезоните. Условието изисква за всеки сезон да се подбере подходящо прилагателно име, което да го характеризира. Максималният брой точки в тази задача е четири и всеки верен отговор носи по една точка. Оценяването става с помощта на скала, към която се съотнася броят на получените от всеки ученик точки.

30 от учениците, които са решили теста, са получили 20 точки, а 12 ученика са получили 19 точки. Двама са получили 18 точки, един – 17 и един 16 точки. Останалите двама имат съответно по 15 и 14 точки. Прави впечатление, че няма нито един ученик получил по-малко от осем точки, което е минимумът за положителен резултат, както няма и ученици, получили оценка „задоволителен“ в интервала 9-12 точки. Процентното изражение на получените оценки от теста е представено на *диаграма 1*.

Диаграма 1.

На базата на оценъчната скала на теста са зададени критериите за нивото на формираните лексични умения:

Таблица 1.

<i>Ниво на формираните лексични умения</i>	<i>Брой на учениците</i>	<i>Резултати в %</i>
Високо ниво – <i>16-20 т.</i>	46	95,8%
Средно ниво – <i>10-15 т.</i>	2	4,2%
Ниско ниво – <i>под 10 т.</i>	0	0%

Показателите за нивото на усвояване на лексичните единици са уменията на децата да ги разпознават, разбират и употребяват правилно.

Според зададените критерии, резултатите от проведения тест изглеждат по следния начин – 46 от общо 48 ученици имат високо ниво на формираните лексични умения, а двама – средно. Нито един от всички участници в изследването не е показал ниско ниво на формираните лексични умения (*диаграма 2*).

Диаграма 2.

Характеристиката на групите от ученици, показали висока и средна степен на формираните лексични умения в процеса на обучение, е следната:

- Учениците, постигнали високо ниво на формираните лексични знания, се справят с лекота с предложените в теста задачи.
- Учениците, които са постигнали средно ниво на формираните лексични знания, имат някои пропуски в натрупването на речников запас и показват известно притеснение и колебание при работата си върху поставените в теста задачи.

Получените резултати и направеният анализ недвусмислено показват отлично ниво на овладяване на преподаваните лексични знания. Използваните игрови методи в обучението повишават мотивацията и интереса на учениците към обучението в часовете по английски език, а това от своя страна повишава ефективността на учебния процес. Учениците се включват с желание в него и това подпомага обогатяването на речниковия им запас от думи, намалява стреса и притеснението у децата и подобрява комуникативните им умения.

Проведените уроци, с включени игрови методи в тях, допринесоха и за формирането на по-трайни знания. Това твърдение е подкрепено от постигнатите резултати при провеждане на теста. Едната от задачите в използвания тест изисква прилагането на лексични знания,

преподавани повече от два месеца преди провеждането на теста и въпреки това децата са се справили чудесно с изпълнението на задачата.

Игрите създават у децата условия за развитие на наблюдателност, интерес и желание да се занимават с чуждия език. За да се поддържа интересът и да се развиват познавателните способности на учениците, е подходящо да се използват различни игри и занимателни задачи в часовете по английски език. Освен да събуждат активно емоционално отношение към предмета, игрите трябва да съдържат и познавателна информация, която да разширява детския кръгзор и да поддържа мотивацията за учебна дейност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Включването на игрови методи в обучението по английски език дава възможност за повишаване на ефективността на учебния процес и по-качествено изпълнение на образователните и възпитателните цели, заложи в учебната програма.

Конструирана по този начин и използвана творчески от учителя, според нуждите на всеки клас, системата за обучение в начални езикови умения по английски език предоставя възможности чрез използването на игрови методи всяко дете да усвоява пълноценно лексиката и да развива комуникативните си умения. Включването на този вид методи в процеса на обучение дава възможност учителят и учениците да бъдат равностойни партньори в речевото общуване, а това от своя страна оказва благоприятно влияние върху нивото на усвоените знания и формираните умения, тъй като в процеса на игровото взаимодействие се понижават напрежението и страхът от допускане на грешки, преодоляват се вътрешните езикови бариери у децата и те се включват с лекота в изпълнението на поставените задачи.

Игрите могат да бъдат застъпени в различна степен в уроците по английски език с цел изграждане на трайни и задълбочени знания, да участват в урока като отделен елемент или той да бъде изцяло построен върху тях. Занимателният характер на игровите методи е основен фактор, съдействащ за резултатно и леко разкриване на образователното съдържание. Игровите методи влияят върху емоционалното състояние на обучаваните и по този начин повишават възприемателните способности на учениците.

В хода на анализа беше потвърдена работната хипотеза, че използването на игрови подход в обучението по английски език във втори клас ще повиши нивото на усвояване на лексикални единици и ще подобри комуникативните умения на обучаемите.

На базата на получените резултати можем да направим следните **изводи**:

- Игровите методи повишават мотивацията и познавателния интерес на учениците от втори клас;
- С тяхна помощ се създават благоприятни условия за включване на активната мисловна дейност на обучаемите, развитие на творческото им мислене и изява на творческите им способности;
- Прилагането на игрови методи води до високо ниво на усвояване на лексичните единици, по-пълното им осмисляне, формиране на трайни знания и повишаване на

комуникативните умения на учениците.

Направеното изследване е ценно с мислите, които поражда относно оптимизиране на методиката на началното обучение на деца, с цел повишаване на ефективността на учебния процес. Предстои да се търсят нови пътища за успешното съчетаване на игровия метод с останалите методи, форми и средства на обучение, без да се увеличава необходимото време и натовареността на учениците.

ИЗПОЛЗВАНА ЛИТЕРАТУРА

1. Бижков, Г. (2002). Методология и методи на педагогическите изследвания. София.
2. Бижков, Г. (1992). Теория и методика на дидактическите тестове. София.
3. Велева, А. (2012). Педагогика на играта. Русе.
4. Държавни образователни изисквания. (13.05.2017)
<http://www.minedu.government.bg/?go=page&pageId=1&subpageId=25>
5. Закон за предучилищното и училищното образование (Обн. ДВ, бр. 79 от 13.10.2015).
6. Колева, А. (2010). Междукултурна комуникация и чуждоезикова методика. Стара Загора.
7. Колева, Е., Георгиева, Н. (2003). Hello! English for the 2nd Grade Pupil's Book. София.
8. Колева, Е., Георгиева, Н. (2003). Hello! English for the 2nd Grade Teacher's Book. София.
9. Колева, Е., Георгиева, Н. (2003). Hello! English for the 2nd Grade Pupil's Activity Book. София.
10. Станчева, В. (2011). Предучилищна педагогика: Актуални проблеми. Стара Загора.
11. Стефанова, П. (2007). Чуждоезиковото обучение, учене, преподаване, оценяване. София.
12. Учебна програма по Английски език за втори клас. (13.05.2017)
http://www.minedu.government.bg/top_menu/general/do
13. Harmer, Jeremy. (1991). The Practice of English language Teaching. Handbooks for Language Teachers new edition. Longman.
14. Lee, W. R. (1986). Language teaching games and contests. Oxford.
15. Rixon, Shelagh. (1992). How to use games in language teaching. London.
16. Wendy, A., Lisbeth H. Ytreberg. (1994). Teaching English to children. Longman.

Стелиана Иванова Кисьова-Иванова

Педагогически факултет,
Тракийски университет - Стара Загора
България
СДК за учител по английски език, курс
№738

Steliana Ivanova Kisyova-Ivanova

Faculty of Education
Trakia University - Stara Zagora
Bulgaria
English language teacher post-graduate
qualification course №738

E-mail: ivanovastella@abv.bg

Рецензент: ас. д-р Анна Арнаудова